

امیدنامه عرضه و معامله اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانگ مرکزی

عرضه کننده:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مشاور پذیرش:

شرکت تأمین سرمایه تمدن (سهامی عام)

بازار گردان:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

با مجوز هیئت پذیرش بورس کالا

خلاصه‌ای از ویژگی‌های اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی به شرح زیر می‌باشد:

مشخصات قرارداد سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی

نام ابزار تأمین مالی	اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی
نوع اوراق	بانام، قابل معامله در بورس کالا،
دارایی پایه	سکه طلا تمام بهار آزادی طرح امام (ره)
مشخصات و استاندارد دارایی پایه	سکه طلا تمام بهار آزادی طرح امام (ره)، ضرب سال ۱۳۸۶،
بازار عرضه اولیه و معاملات ثانویه	بورس کالای ایران،

مشخصات اوراق

حجم عرضه اولیه	۱۰.۰۰۰.۰۰۰ اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی
حداکثر حجم قابل عرضه	محدود به حجم عرضه اولیه،
اندازه هر قرارداد	هر قرارداد معادل یک صدم قطعه سکه طلا تمام بهار آزادی طرح امام (ره)، ضرب سال ۱۳۸۶ می‌باشد،
روش عرضه اولیه	عرضه اولیه به روش گشایش نماد از طریق حراج تک قیمتی در دامنه نوسان $\pm 5\%$ بر مبنای میانگین موزون (برپایه ارزش بازار) قیمت های پایانی تمامی گواهی های سپرده سکه بانک ها در بورس کالا در آخرین جلسه معاملاتی قبل از عرضه،
دوره عرضه اولیه	روز اول گشایش نماد (در صورت عدم فروش کل اوراق، باقیمانده اوراق به حساب بازارگردان منتقل و برای عملیات عرضه و بازارگردانی استفاده خواهد شد.)
نصاب های مجاز مالکیت اوراق در عرضه اولیه	اشخاص حقیقی به میزان حداقل ۱۰۰ ورقه و حداکثر ۱۰.۰۰۰ ورقه و صندوق های سرمایه گذاری طلا،
واحد پولی قیمت و ارز مورد تسویه	ریال،
قیمت خرید بازارگردان در معاملات ثانویه	بازارگردانی به روش قیمت بازار با دامنه مظنه ۲ درصد،
قیمت مجاز هر قرارداد سلف	حد مجاز قیمتی در دامنه نوسان،
مقاطع پرداخت سود	فاقد سود می باشد.
مدت قرارداد	شش ماه از تاریخ شروع عرضه اولیه،
حداقل تغییر قیمت	یک ریال،
حداکثر حجم هر سفارش	۱۰.۰۰۰ ورقه به ازای هر سفارش،

معاملات ثانویه و بازارگردانی

معاملات ثانویه	از طریق شبکه کارگزاران دارای مجوز معاملات اوراق سلف موازی استاندارد و مورد تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار و بر اساس ضوابط بورس کالا، پس از عرضه اولیه
دامنه نوسان معاملات ثانویه	$\pm 5\%$

شرایط بازار گردانی طی دوره معاملاتی	بازار گردان موظف است ضمن عملیات بازار گردانی به روش قیمت بازار، نقد شوندگی اوراق را با رعایت دامنه مظنه، دامنه نوسان و حداقل سفارش انباشته تضمین نماید.
دامنه مظنه	۲ درصد،
حداقل سفارش انباشته بازارگردان	نیم درصد حجم کل اوراق،
سقف تعهدات بازارگردان معاملات روزانه	۱ درصد حجم کل اوراق،
نقد شوندگی اوراق قبل از سررسید	بازارگردان اوراق متعهد به پاسخگویی به سفارش خرید و فروش اوراق در چارچوب دامنه مظنه و حجم تعهد روزانه و سفارش انباشته تعریف شده در این قرارداد می باشد.
کارمزد خرید و فروش اوراق	بر اساس مصوبه هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار،
حداقل تغییر قیمت	یک ریال،
حداکثر حجم هر سفارش	۱۰.۰۰۰ ورقه به ازای هر سفارش،
سررسید و شرایط تسویه	
سررسید اوراق	شش ماه پس از تاریخ عرضه اولیه،
دوره تسویه	روز کاری پس از آخرین روز معاملاتی،
تسویه نهایی	با امکان تسویه نقدی بر مبنای میانگین موزون (بر پایه ارزش بازار) قیمت های پایانی تمامی گواهی های سپرده سکه خزانه بانک ها در بورس کالا در آخرین جلسه معاملاتی.
مکان و دوره تحویل	شعب بانک ملی، پس از سررسید اوراق
شرایط لازم جهت تحویل فیزیکی کالا	منوط به اعلام آمادگی تحویل از سوی دارندگان اوراق سلف موازی استاندارد در صورت عدم تحویل، اخذ خسارت موضوع تبصره ۲ ماده ۳۷ دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران،
میزان خسارت ناشی از تحقق مفاد تبصره ۲ ماده ۳۷ دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران	به میزان یک دهم درصد ارزش تسویه اوراق به ازای هر روز کاری از آخرین روز معاملاتی

تضامین

ضمانت	تضامین مورد تأیید شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه،
-------	---

ارکان عرضه

عرضه کننده	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تهران
مشاور پذیرش و اعتبار	شرکت تأمین سرمایه تمدن (سهامی عام)	

 بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	بازارگردان
	شرکت بورس کالای ایران	محل انجام معاملات
کارگزاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران		عامل عرضه
تاریخ شروع عرضه اولیه: در اطلاعیه عرضه اولیه مشخص خواهد شد، دوره عرضه اولیه: از روز گشایش نماد به مدت ۱ روز کاری، تاریخ شروع معاملات ثانویه قرارداد: تداوم معاملات در قالب حراج پیوسته بلافاصله پس از حراج تک قیمتی، سررسید قرارداد: شش ماه پس از تاریخ عرضه اولیه،		تاریخ‌های مهم
اطلاعیه‌های مرتبط با اوراق سلف موازی استاندارد سکه در پایگاه رسمی اینترنتی بورس کالا به نشانی www.ime.co.ir درج خواهد شد.		اطلاع‌رسانی

✓ به استناد تبصره ۲ ماده ۱۳ دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار، اطلاعات منتشره در قالب امید نامه جزء لاینفک اطلاعیه عرضه است.

✓ تذکر مهم: تاریخ‌ها و قیمت‌های نهایی در اطلاعیه عرضه شرکت بورس کالای ایران درج خواهد گردید.

فهرست

فصل اول کلیات	۶
هدف از عرضه اوراق سلف موازی استاندارد	۷
اصطلاحات و واژگان	۸
فصل دوم معرفی قرارداد سلف موازی استاندارد سکه طلا	۹
خصوصیات و ویژگیهای اوراق سلف	۹
مشخصات کلی قرارداد	۱۰
الزامات و محدودیت‌های انتشار صکوک سلف	۱۲
ریسکهای احتمالی اوراق مورد انتشار	۱۲
مصوبه کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار درباره سلف موازی و حواله	۱۳
فصل سوم نحوه انجام معاملات	۱۵
عرضه اولیه اوراق سلف قرارداد موازی استاندارد	۱۵
معاملات ثانویه اوراق سلف موازی استاندارد	۱۵
فرایند تسویه اوراق سلف موازی استاندارد	۱۶
فصل چهارم ارکان عرضه قرارداد سلف موازی استاندارد سکه طلا	۱۸
تاییدیه	۱۹

فصل اول

کلیات

سکه بهار آزادی یکی از مسکوکات طلای قانونی در جمهوری اسلامی ایران است. از سال ۱۳۵۸ تاکنون، به مناسبت و یادبود بهار پیروزی انقلاب اسلامی، انواع سکه‌های بهار آزادی در دو طرح متفاوت، و در قطع‌های مختلف ضرب شده‌اند. عیار طلای این سکه‌ها - اعم از طرح قدیم و جدید - ۹۰۰ در هزار است. معمولاً هر سال ضربخانه بانک مرکزی ایران، سکه‌ها را ضرب کرده، و از طریق بانک‌های عامل یا صرافی‌های مجاز، به بازار عرضه می‌کند. این سکه‌ها به صورت خرد یا عمده، و به قیمت روز، خرید و فروش می‌شوند. سکه بهار آزادی، به عنوان هدیه، سرمایه‌گذاری و پس‌انداز مورد استفاده قرار می‌گیرد.

انواع سکه بهار آزادی

- از نظر شکل، سکه‌ها در دو نوع «طرح قدیم» و «طرح جدید» هستند.
- از نظر قطع، این سکه‌ها در انواع «ربع»، «نیم»، «یک»، یا «تمام»، «دو و نیم»، و «پنج» بهار آزادی موجود هستند.

تاریخچه سکه بهار آزادی

پس از انقلاب اسلامی ایران، به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی، به مناسبت و یادبود نخستین بهار پیروزی انقلاب اسلامی، اجازه ضرب انواع مسکوک طلا بنام «بهار آزادی» صادر شد. از آن زمان تاکنون، سکه‌های بهار آزادی با دو طرح مختلف ضرب شده‌اند:

از سال ۱۳۵۸ تا ۱۳۷۰ (طرح قدیم)

یک روی این سکه مزین بنام علی بن ابیطالب (ع) بود و بر روی دیگر آن تصویر بارگاه امام رضا (ع) به همراه عبارت «نخستین بهار آزادی» و تاریخ ۱۳۵۸ منقوش بود. از آن پس تا سال ۱۳۷۰، انواع سکه‌های بهار آزادی با همین طرح تولید می‌شد.

از سال ۱۳۷۰ تاکنون (طرح جدید)

با توجه به ماده ۵ قانون نحوه حفظ آثار و یاد امام خمینی (ره)، بنابر پیشنهاد بانک مرکزی و موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد بند ۲ قانون اصلاح قانون ضرب مسکوک طلا، هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۹/۳/۱۳۷۰ (راجع به تغییر طرح سکه یک بهار آزادی) چنین تصویب کرد:

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز است به مناسبت دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی (قدس سره) سکه یادبود یک بهار آزادی را با مشخصات ذیل و طبق نمونه‌ای که در نهاد ریاست جمهوری نگهداری می‌شود ضرب نماید:

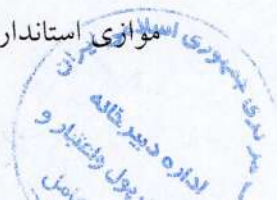
- عیار طلا: ۹۰۰ در هزار؛
 - وزن سکه: ۸/۱۳۵۹۸ گرم؛
 - قطر سکه: ۲۲ میلیمتر؛
 - یک روی سکه مزین به تصویر حضرت امام (قدس سره) و قید سال ضرب (۱۳۷۰) در ذیل تصویر؛
 - یک روی سکه تصویر بارگاه حضرت امام رضا علیه‌السلام و قید عبارت «بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران» در بالای تصویر و عبارت «بهار آزادی».
- در میزان عیار طلای سکه‌های طرح قدیم و طرح جدید، هیچ تفاوتی نیست و تنها اختلاف این دو در زمان ضربشان است، چون دیگر بانک مرکزی اقدام به ضرب سکه طرح قدیم نمی‌کند.
- معمولاً در هر سال، انواع مسکوک بهار آزادی بر اساس مجوزی که بانک مرکزی دارد، در ضرابخانه این بانک تولید می‌شود. طبق آمار اعلام‌شده در سال ۱۳۸۶، تاکنون ۴۰ میلیون قطعه سکه بهار آزادی در طول دهه‌های اخیر در کشور ضرب شده‌است.

مشخصات سکه بهار آزادی

مسکوک طلای بهار آزادی از لحاظ مشخصات، منطبق است بر قانون مسکوک طلا و نیز قانون اصلاح قانون ضرب مسکوک طلا. شکل این مسکوک بر اساس ماده دوم قانون ۱۳۳۷، مدور است، و میزان عیار آن بر طبق ماده چهارم همان قانون عبارت است از ۹۰۰ در هزار طلای خالص، و ۱۰۰ در هزار مس، یا آلیاژی از نقره و مس.

هدف از عرضه اوراق سلف موازی استاندارد سکه مرکزی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در نظر دارد جهت اجرای سیاست‌های خود، اقدام به انتشار اوراق سلف موازی استاندارد بر روی سکه طلای تمام بهار آزادی طرح امام خمینی (ره)، ضرب سال ۱۳۸۶، نماید.

اصطلاحات و واژگان

به منظور آشنایی بیشتر سرمایه گذاران با اصطلاحات به کاررفته در این امیدنامه تعریف مختصری از اصطلاحات تخصصی به شرح زیر ارائه می گردد:

قرارداد سلف موازی استاندارد: قراردادی است که در بازار مشتقه معامله می شود و بر اساس آن مقدار معینی از دارایی پایه بر اساس مشخصات قرارداد سلف موازی استاندارد به فروش می رسد. در طول دوره معاملاتی قرارداد، خریداران می توانند به فروش قرارداد سلف موازی استاندارد به میزان خریداری شده به شخص دیگری اقدام نمایند. این دو قرارداد از هم مستقل هستند. در این حالت پذیرنده حواله مسئولیت مراجعه به فروشنده اولیه را پذیرفته و حق رجوع به فروشنده در معامله ثانویه را ندارد.

تسویه نقدی: تسویه نهایی قرارداد سلف موازی استاندارد به طور نقد بر اساس قیمت پایانی آخرین روز معاملاتی انجام می شود.

فصل دوم

معرفی قرارداد سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی

خصوصیات و ویژگی های اوراق سلف

صکوک سلف دارای یکسری خصوصیات و ویژگی های منحصر به فرد نسبت سایر ابزارهای تأمین مالی بدهی به شرح زیر می باشد:

۱. مبتنی بودن بر دارایی (ارزش آن مشتق شده از دارایی پایه است)

انتشار این اوراق مبتنی بر دارایی پایه است. به این معنا که ورقه سلف دلالت بر مالکیت دارنده آن نسبت به حجم معینی دارایی پایه با خصوصیات مشخص دارد.

۲. یکی از مصادیق صکوک

این اوراق بر اساس یک قرارداد مبتنی بر بیع سلف (یکی از عقود اسلامی) در فقه شیعه و مبتنی بر دارایی پایه است، اوراق سلف را می توان نوعی صکوک دانست چراکه سرمایه گذاران در ازای پرداخت بهای دارایی مبنا، صکوک سلف را دریافت می کنند. و قابلیت معامله در بورس کالا را نیز دارا می باشد.

۳. عدم پرداخت سود میان دوره ای

برخلاف سایر ابزارهای تأمین مالی موجود در بازار، تأمین مالی از طریق انتشار اوراق سلف از پرداخت سودهای میان دوره ای معاف است، بنابراین می تواند برای صاحبان پروژه ها و شرکت هایی که اقدام به انتشار این نوع اوراق می نمایند مانند تأمین مالی با بازپرداخت در سررسید تلقی شود که در این نوع تأمین مالی شرکت می تواند پس از منتفع شدن از پروژه های موضوع انتشار اقدام به بازپرداخت اوراق نماید.

۴. برخورداری از معافیت مالیاتی

قراردادها و اوراق سلف جزء ابزارهای مالی موضوع بند ۲۴ ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار بوده و مطابق ماده ۷ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید در راستای تسهیل اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی (مصوب مورخ ۸۸/۰۹/۲۵ مجلس شورای اسلامی)، درآمد حاصل از نقل و انتقال این اوراق از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می باشد.

مشخصات کلی قرارداد

مشخصات قرارداد سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی	
نام ابزار تأمین مالی	اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی
نوع اوراق	بانام، قابل معامله در بورس کالا،
دارایی پایه	سکه طلا تمام بهار آزادی طرح امام (ره)
مشخصات و استاندارد دارایی پایه	سکه طلا تمام بهار آزادی طرح امام (ره)، ضرب سال ۱۳۸۶،
بازار عرضه اولیه و معاملات ثانویه	بورس کالای ایران،

مشخصات اوراق

حجم عرضه اولیه	۱۰.۰۰۰.۰۰۰ اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی
حداکثر حجم قابل عرضه	محدود به حجم عرضه اولیه،
اندازه هر قرارداد	هر قرارداد معادل یک صدم قطعه سکه طلا تمام بهار آزادی طرح امام (ره)، ضرب سال ۱۳۸۶ می باشد،
روش عرضه اولیه	عرضه اولیه به روش گشایش نماد از طریق حراج تک قیمتی در دامنه نوسان $\pm 5\%$ بر مبنای میانگین موزون (برپایه ارزش بازار) قیمت های پایانی تمامی گواهی های سپرده سکه بانک ها در بورس کالا در آخرین جلسه معاملاتی قبل از عرضه،
دوره عرضه اولیه	روز اول گشایش نماد (در صورت عدم فروش کل اوراق، باقیمانده اوراق به حساب بازارگردان منتقل و برای عملیات عرضه و بازارگردانی استفاده خواهد شد.)
نصاب های مجاز مالکیت اوراق در عرضه اولیه	اشخاص حقیقی به میزان حداقل ۱۰۰ ورقه و حداکثر ۱۰.۰۰۰ ورقه و صندوق های سرمایه گذاری طلا،
واحد پولی قیمت و ارزش مورد تسویه	ریال،
قیمت خرید بازارگردان در معاملات ثانویه	بازارگردانی به روش قیمت بازار با دامنه مظنه ۲ درصد،
قیمت مجاز هر قرارداد سلف	حد مجاز قیمتی در دامنه نوسان،
مقاطع پرداخت سود	فاقد سود می باشد.
مدت قرارداد	شش ماه از تاریخ شروع عرضه اولیه،
حداقل تغییر قیمت	یک ریال،
حداکثر حجم هر سفارش	۱۰.۰۰۰ ورقه به ازای هر سفارش،

معاملات ثانویه و بازار گردانی

معاملات ثانویه	از طریق شبکه کارگزاران دارای مجوز معاملات اوراق سلف موازی استاندارد و مورد تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار و بر اساس ضوابط بورس کالا، پس از عرضه اولیه
دامنه نوسان معاملات ثانویه	$\pm 5\%$
شرایط بازار گردانی طی دوره معاملاتی	بازار گردان موظف است ضمن عملیات بازارگردانی به روش قیمت بازار، نقد شوندگی اوراق را با رعایت دامنه مظنه، دامنه نوسان و حداقل سفارش انباشته تضمین نماید.
دامنه مظنه	۲ درصد،

حداقل سفارش انباشته بازارگردان	نیم درصد حجم کل اوراق،
سقف تعهدات بازارگردان معاملات روزانه	۱ درصد حجم کل اوراق،
نقد شوندگی اوراق قبل از سررسید	بازارگردان اوراق متعهد به پاسخگویی به سفارش خرید و فروش اوراق در چارچوب دامنه مظنه و حجم تعهد روزانه و سفارش انباشته تعریف شده در این قرارداد می باشد.
کارمزد خرید و فروش اوراق	بر اساس مصوبه هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار،
حداقل تغییر قیمت	یک ریال،
حداکثر حجم هر سفارش	۱۰۰۰۰ ورقه به ازای هر سفارش،
سررسید و شرایط تسویه	
سررسید اوراق	شش ماه پس از تاریخ عرضه اولیه،
دوره تسویه	روز کاری پس از آخرین روز معاملاتی،
تسویه نهایی	با امکان تسویه نقدی بر مبنای میانگین موزون (بر پایه ارزش بازار) قیمت های پایانی تمامی گواهی های سپرده سکه خزانه بانک ها در بورس کالا در آخرین جلسه معاملاتی.
مکان و دوره تحویل	شعب بانک ملی، پس از سررسید اوراق
شرایط لازم جهت تحویل فیزیکی کالا	منوط به اعلام آمادگی تحویل از سوی دارندگان اوراق سلف موازی استاندارد در صورت عدم تحویل، اخذ خسارت موضوع تبصره ۲ ماده ۳۷ دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران،
میزان خسارت ناشی از تحقق مفاد تبصره ۲ ماده ۳۷ دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران	به میزان یک دهم درصد ارزش تسویه اوراق به ازای هر روز کاری از آخرین روز معاملاتی
تضامین	
ضمانت	تضامین مورد تأیید شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه،
ارکان عرضه	
عرضه کننده	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
مشاور پذیرش	شرکت تأمین سرمایه تمدن (سهامی عام)
بازارگردان	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
محل انجام معاملات	شرکت بورس کالای ایران
عامل عرضه	کارگزاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
تاریخ های مهم اداره دبیرخانه شورای پول و اعتبار و	تاریخ شروع عرضه اولیه: در اطلاعیه عرضه اولیه مشخص خواهد شد، دوره عرضه اولیه: از روز گشایش نماد به مدت ۱ روز کاری، تاریخ شروع معاملات ثانویه قرارداد: تداوم معاملات در قالب حراج پیوسته بلافاصله پس از حراج تک قیمتی، سررسید قرارداد: شش ماه پس از تاریخ عرضه اولیه،

✓ به استناد تبصره ۲ ماده ۱۳ دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران مصوب ۱۳۸۹/۰۷/۰۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار، اطلاعات منتشره در قالب امید نامه جزء لاینفک اطلاعیه عرضه است.

✓ تذکر مهم: تاریخ‌ها و قیمت‌های نهایی در اطلاعیه عرضه شرکت بورس کالای ایران درج خواهد گردید.

الزامات و محدودیت‌های انتشار صکوک سلف

دارایی پایه می‌بایست از بین کالاهای پذیرفته‌شده در بورس یا کالاهای دارای مرجع قیمت‌گذاری روزانه قابل اتکا انتخاب‌شده و باید به تشخیص هیئت پذیرش دارای شرایط زیر باشد:

۱. ناشر اوراق می‌بایست تولیدکننده کالایی باشد که اوراق بر مبنای آن انتشار خواهد یافت،
۲. مرجع قیمتی روزانه قابل اتکا برای بازار نقدی دارایی پایه وجود داشته باشد،

ریسک‌های احتمالی اوراق مورد انتشار

این اوراق از این جهت دارای ریسک می‌باشند که امکان دارد، ناشر اوراق در سرسید نتواند به تعهدات خود عمل نماید و توانایی مالی لازم جهت تسویه اختیار فروش اعمال‌شده توسط خریدار اوراق را نداشته باشد. این اتفاق زمانی رخ می‌دهد که قیمت محصول مبنای انتشار بیش از حد کاهش یابد، به‌طوری‌که جریان نقدی ناشر را تحت تأثیر قرار دهد. تغییرات نرخ سود یکی از عواملی است که می‌تواند برای سرمایه‌گذاران با تحت تأثیر قرار دادن مطلوبیت ابزارهای موجود، امری مهم به شمار آید. این ریسک توسط بازار گردان در دوره عمر اوراق پوشش داده‌شده است.

عدم ایفاء تعهدات ناشر در سرسید: این ریسک با توجه به تضامین و وثایق اخذ شده توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار تا حدی پوشش یافته و جبران خسارات در تسویه از پیش تعیین شده است.

ریسک نقدشوندگی: این ریسک از مواردی است که موجب می‌شود تا معاملات اوراق از رونق کافی برخوردار نباشد. این امر نیز با حضور بازارگردان پوشش داده می‌شود.

مصوبه کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار درباره سلف موازی و حواله^۱

کمیته تخصصی فقهی سازمان بورس و اوراق بهادار طی جلسه‌های مورخ ۱۳۹۰/۸/۱۸، ۱۳۹۰/۹/۱۶ و ۱۳۹۰/۹/۳۰ بعد از تبیین و توجیه اقتصادی و مالی پیش‌فروش دارایی پایه اوراق سلف به‌وسیله صاحب‌نظران مالی و اقتصادی و همچنین بررسی جنبه‌های گوناگون فقهی، مالی و اقتصادی فروش اوراق سلف، ابعاد فقهی این معامله را به شرح ذیل تصویب کردند:

(۱) پیش‌فروش مقدار معینی دارایی پایه با تعیین اوصاف، زمان، مکان و کیفیت تحویل با پرداخت نقدی کل قیمت، از مصداق‌های عقد سلف بوده و صحیح است. فروشنده سلف می‌تواند با فروش مقدار معینی از دارایی پایه، اوراق یکسان (استاندارد) در اختیار خریدار بگذارد تا وی بتواند در سررسید برای تحویل کالا یا تسویه نقدی به فروشنده مراجعه کند؛

(۲) خرید و فروش قراردادهای سلف در بازار ثانویه، مصداق خرید و فروش مبیع سلف پیش از سررسید است که مشهور فقیهان شیعه مخالف آن بوده و باطل می‌دانند، این مسئله اگرچه از دید فقهی محل بحث و گفتگوی علمی است؛ اما برای ابزارسازی نیاز به راه‌کاری مطابق فتوای مشهور است؛

(۳) راهکار ترکیبی قرارداد سلف موازی و حواله برای حل مشکل بازار ثانویه صحیح است؛ به این بیان که خریدار سلف، به فروش مقدار معینی از دارایی پایه به‌صورت سلف مستقل اقدام کرده و خریدار ثانویه را جهت دریافت کالا به فروشنده نخست سلف (عرضه‌کننده) حواله می‌دهد؛ برای پوشش ریسک خریداران سلف و عرضه‌کننده می‌توان به دو روش عمل کرد:

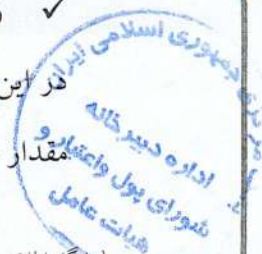
❖ روش نخست: اختیار فروش و اختیار خرید در ضمن قرارداد سلف

✓ شرط اختیار فروش در ضمن قرارداد سلف

در این روش خریداران و فروشندگان سلف ضمن قرارداد سلف شرط می‌کنند که خریدار سلف حق اختیار فروش مقدار معینی از دارایی پایه را به قیمت معین در سررسید را داشته باشد که در نتیجه فروشنده سلف ملزم به خرید خواهد بود. همچنین فروشنده سلف ضمن قرارداد سلف تعهد می‌دهد که خریدار سلف این اختیار را به خریدار سلف موازی منتقل کند.

✓ شرط اختیار خرید در ضمن قرارداد سلف

در این روش خریداران و فروشندگان سلف ضمن قرارداد سلف شرط می‌کنند که ناشر حق اختیار خرید مقدار معینی از دارایی پایه را به قیمت معین در سررسید را داشته باشد که در نتیجه دارندگان اوراق سلف

ملزم به فروش خواهند بود. همچنین فروشنده سلف ضمن قرارداد ملزم می‌دارد که خریدار سلف این الزام را به خریدار سلف موازی دارایی پایه انتشار منتقل کند.

❖ روش دوم: انعقاد بسته قراردادی (پکیج قراردادی)

در این روش، خریداران و فروشندگان سلف با انجام قرارداد، در حقیقت بسته کامل قراردادی را به شرح ذیل انشاء می‌کنند:

- ✓ فروشنده سلف مقدار معینی از دارایی پایه را به خریدار می‌فروشد؛
 - ✓ با ارائه ورقه سلف به خریدار اجازه می‌دهد با انجام قرارداد سلف موازی، خریدار جدید را به فروشنده سلف حواله دهد؛
 - ✓ فروشنده سلف حق اختیار فروش مقدار معینی از دارایی پایه را به قیمت معین در سررسید به خریدار سلف می‌فروشد؛
 - ✓ فروشنده سلف به خریدار سلف اجازه می‌دهد چنین قرارداد ترکیبی را بر اساس سلف موازی با خریدار جدید داشته باشد.
- (۴) سازمان بورس و اوراق بهادار حق دارد برای احراز شرط قدرت بر تسلیم، فقط به ناشر (شرکت‌های تابعه) و به کسانی که ورقه سلف را دارند اجازه فروش سلف موازی را بدهد؛

فصل سوم نحوه انجام معاملات

عرضه اولیه اوراق سلف قرارداد موازی استاندارد

قراردادهای سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، با عاملیت و بازارگردانی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به روش گشایش نماد عرضه می شود. سرمایه گذاران علاقه مند به خرید این اوراق می توانند با مراجعه به کارگزاری های دارای مجوز و پس از اخذ کد معاملاتی و پس از بررسی و مطالعه شرایط مندرج در این امید نامه اقدام به خرید برگه های مذکور نمایند. شایان ذکر می باشد به دلیل محدود بودن حجم اوراق انتشار یافته، اولویت تخصیص بر اساس ترتیب درخواست متقاضیان خواهد بود. شایان ذکر است اوراق مذکور تنها نشان دهنده تعداد اوراق در دسترس و قابل نقل و انتقال توسط خریدار می باشد و صرفاً جهت اطلاع چاپ می گردد. تسویه این اوراق توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه بر اساس حجم اوراق در دسترس خواهد بود. فرآیند عرضه اولیه اوراق سلف موازی استاندارد در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۱. فرآیند عرضه اولیه اوراق سلف موازی استاندارد

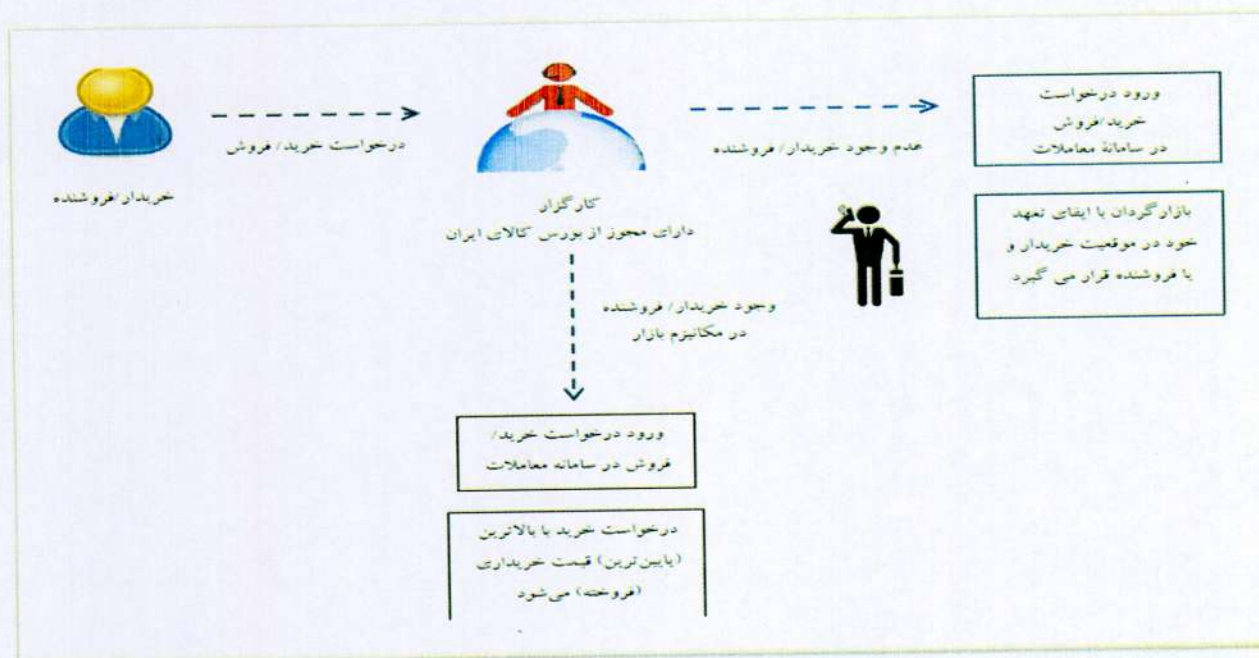
معاملات ثانویه اوراق سلف موازی استاندارد

پس از عرضه اولیه اوراق، معاملات ثانویه آن آغاز می گردد. این معاملات شرایط زیر را خواهد داشت:

بازارگردان این اوراق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

کارمزدهای کارگزاران جهت خرید و فروش معاملات ثانویه مطابق دستورالعمل شرکت بورس کالای ایران از خریداران و فروشندگان اوراق سلف کسر خواهد شد. کارمزدها توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه از طرفین معامله کسر شده و در محاسبات پایاپای کارگزاران لحاظ می شود.

سرمایه گذاران علاقه مند به خرید اوراق گواهی سلف سکه بانک مرکزی طی دوره معاملاتی می توانند نسبت به خرید اوراق از طریق شبکه کارگزاری بورس کالا در سراسر کشور اقدام نمایند. کارگزار موظف است وجوه لازم برای خرید را قبل از ثبت سفارش خرید از خریدار دریافت نموده تا یک روز پس از انجام خرید تسویه را با شرکت سپرده گذاری انجام دهد. در صورتی که فروشنده ای برای اوراق سلف وجود نداشته باشد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در صورت مالکیت اوراق، اقدام به فروش خواهد نمود. فرآیند معاملات ثانویه این اوراق به صورت زیر خواهد بود:

شکل ۲. فرآیند معاملات ثانویه اوراق سلف موازی استاندارد

فرآیند تسویه اوراق سلف موازی استاندارد

تسویه این اوراق با امکان تسویه نقدی بوده که بر مبنای میانگین موزون (بر پایه ارزش بازار) قیمت های پایانی تمامی گواهی های سپرده سکه بانک ها و اوراق سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی در بورس کالا در آخرین جلسه معاملاتی انجام می شود که در این صورت به میزان یک دهم درصد ارزش تسویه اوراق به عنوان

پارامتر تبصره ۲ ماده ۳۷ دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد در بورس کالای ایران در نظر گرفته می شود.

تضامین اولیه

به موجب دستورالعمل معاملات سلف استاندارد، شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه تضامین لازم را تأدیه خواهد کرد. در صورت تخطی از تعهدات مذکور طبق امیدنامه تسویه اصل و جرائم متعلقه با سرمایه گذاران از محل این تضامین انجام خواهد شد.

فصل چهارم

ارکان عرضه قرارداد سلف موازی استاندارد سکه بانک مرکزی

رکن	نام
عرضه کننده	بانک مرکزی ج.ا.ا
کارگزار عرضه کننده	کارگزاری بانک مرکزی ج.ا.ا
بازارگردان	بانک مرکزی ج.ا.ا
مشاور عرضه	شرکت تأمین سرمایه تمدن

تاییدیه

مندرجات این فرم از جنبه مطابقت با مستندات فنی ارائه شده و استانداردهای کالا، بررسی شده و هیچ گونه مغایرتی در اطلاعات ارائه در این فرم و مستندات فوق ملاحظه نشده است.

نام عرضه کننده: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

آدرس دفتر مرکزی: تهران، بلوار میرداماد - شماره ۱۹۸

شماره تماس و دورنگار: ۰۲۱-۲۹۹۵۱

آدرس سایت شرکت: www.Cbi.ir

حسین قهیچی
معاون حقوقی و امور مجلس بانک
مرکزی ج.ا.ا.

افشین خانی
معاون ارزی بانک مرکزی ج.ا.ا.

محمد طالبی
دبیر کل بانک مرکزی ج.ا.ا.

تأمین سرمایه تمدن (سهامی عام)

آدرس: میدان آرژانتین، بلوار بیهقی، خیابان چهاردم غربی، پلاک ۶، کد پستی: ۱۵۱۴۷۵۵۷۱۱

تلفن: ۵-۸۸۱۷۱۷۹۴

دورنگار: ۸۸۱۷۱۷۹۶

بهنا محسنی
عضو هیأت مدیره و مدیرعامل

مسلم پیمانی فروشانی
رئیس هیأت مدیره

